Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 103 (13898) | 1975 оной майн 2, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

...ЙХАМШАГ ҮЕДЭ

...рсэг дэлхэй дээрэ урин дулаанай унажа, ургэш... байха үедэ табан түбиин ажалшан арад зан... ...һайндэрөө — Майн 1-нние тэмдэглэдэг. Үсэгэлдэр ...алюун совет ороноймай хото городууд, тосхон... ...уд ягаа улаан сэсэгүүд мэтэ улаан тугуудаар, ...лозунгнуудаар халяа. Тинхэдэ бидэ дэлхэйн хү... ...шэд, таряашадтай, түрүү үзэлтэй бухы хүнүүд... ...империализмда эсэргүүсэдэг, национальна, социаль... ...сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ бодоһон патриодуудтай ...нэгэтэй, тэдэнние дэмжэжэ, тэдэндэ туһалжа, тэ... ...талархажа байһанаа дахяад мэдүүлбэбди. Мүнөө ...Май совет арадта, социалис гүрэнүүдэй ханинарта, ...нинтэ хүгжэлтэдэ онсо удха шанартай. Ушар ...бди, бидэ Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойе угтахаяа ... «Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агууехэ дайнда ...түүхэтэ илалта туйлаһан совет сэрэгшэдэй, ...нуудай ба подпольщигуудай, тылэй ажалшадай ...габьяань арадуудай дурасхаалда хэтэ мүнхэ... мандаг лэ!» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Майн 1-... ...лжа гаргаһан Уряанууд дотор хэлэгдэнэ. Хүн тү... ...фашизмын «хүрин тахалһаа» аршалһан, үзэг... ...шанга байлдаанда 20 миллион эгээл эрхим хүбүүд, ...алдаһан совет арадай баатаршалга түүхын хуу... ...хэтын хэтэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэн мүнхэ... ...мөө совет араднай Агуу Илалтынгаа ойе ажалай ...алгаар угтажа байна. Тинхэдэ дайнай фронтдо ...ажалай фронт дээрэ коммунистнууд лэ түрүү зэр... ...һана. Эгээ тиимэһээ партинмай ЦК коммунистнуу... ...гэжэ уряална: «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэ... ...дые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүгэдэ ...тэмсэлые толгойлон дабшагты, олониитын эдэбхи... ...дхэгшэд, хүмүүжүүлэгшэд байгты!».

...хоорондын байдалда, харилсаануудта совет ороной ...нидэ, үүргэнь жэлһээ жэлдэ, үдэрһөө үдэртэ бата... ...ажалшан арадуудай дура зориг татана. Энэшье ...й, Юуб гэхэдэ, эб найрамдалай, зол жаргалай ...тэмсэл хадаа Коммунис партинмай, совет прави... ...нимнай уг зорилгонь, ябуулжа байгаа политикын ...дүр ха юм. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1975 он) ... «Советскэ Союзай уласхоорондын байдал ба га... ...политика тухай» тогтоол дотороо КПСС-эй XXIV ...хараалһан гадаадын политическэ хараа шугамые, ...баталан абаһан Эб найрамдалай программые бо... ...дээрэнь бэелүүлхын тула Политбюрогой, КПСС-эй ...Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй ...буулгые һайшаагаа, бүрин дэмжээ.

...т ороной түүхэтэ илалтанууд ажалшан арадай шэн... ...ажалаар туйлагдана бшуу. Тиимэһээ хүн бухэн ...даһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа, абаһан ...с уялгануудаа дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа, бэ... ...адабарияа гамнангүй зорюулха ёһотой. Манай за... ...э бидэндэ бухы эрхэ олгонхой. Зүгөөр нэгэл эрхэ ...хай. Энэнь юуб гэбэл, бидэ муугаар ажаллаха ...бди.

...дэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй 4 һара үнгэр... Республикымнай ажалшад энэ жэлэйнгээ, мүн бү... ...бан жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые үлүүлэн дүүргэ... ...лөө шармайн оролдоно. Мүнөөшье хэдэн зуугаад ...й эрхим хүдэлмэришэд, таряашаднай, хэдэн арбаад ...лай коллективүүд 10-дахи табан жэлдээ орон... ...педондо республикын чемпион болоһон Дмитрий ...евич Свистунов энэ жэлдэ дахяад лэ гайхамшаг ...а туйлаба. Тэрэ мүнөө хонин һүрэгэйнгөө 100 ...ин бүриһөө 160 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр ...лжэ байна. Сэлэнгын суута һаалишан Надежда ...вна Тадвашкина 1973 оной декабрь һарада табан ...гээ түсэб дүүргээ бэлэй. Хурамхаанай леспром... Василий Петрович Парамоновой даадаг бригадын ...од табан жэлээ 3 жэл 55 хоног соо түгэсхөө һэн. ...ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан, ...һүүлэй хори гаран жэлэй туршада Яруунын сов... ...ажалшанаар ажаллажа ябаһан Михаил Иванович ...родов жэлһээ жэлдэ шахажа байһан үхэрнүүдэйн... ...ной бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммаар ...шадана. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ...на Дмитриевагай нооһо илгагшадай бригада табан ...түгэсхэһөөр үниинэй. Социалис мүрысөөндэ амжал... ...агшадай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно.

...жэлэймнай хабарай һайндэр совет хүнүүдэй үшөө ...һайндэртэ бэлэдхэлэй үедэ үнгэрбэ. Ушар юуб гэ... ...Россиин Федерациин, Буряадай АССР-эй дээдын за... ...н, нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудые ...гын үедэ боложо байна. Манай һунгалта бухэн ...с демократиин бодото жэшээ, Совет ороной олон ...дэһэ яһатанай бата нүхэсэлэй, парти арад хоёрой ...гүй нэгэдэлэй, пролетарска интернационализмын ...й толотомо гэршэ болон үнгэрдэг. Мүнөө хаа ...й һунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо бай... ...эрхим хүбүүд, басагадаа депутадта кандида... ...дэбжүүлнэ. Тиихэдэ нэн түрүүлэн Л. И. Брежневтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдые, ...правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, ажалай тү... ...лые баяр ёһололой оршон байдалда нэрлэнэ. На... ...мбын комбинадай Валентина Дмитриевагай бригадалта тухай дээрэ дурдаа һэмди. РСФСР-эй ...о Соведые һунгаха Октябрьска һунгуулиин 303-... ...ругһоо тус бригадын гэшүүн, комсомол басаган Никитична Глушкова депутадта кандидадаар дэб... ...Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой суута ...Социалис Ажалай Герой Гомбо-Цырен Гончи... Цыремпилова Россиин Федерациин Верховно Со... ...депутадта кандидадаар дахинаа дэбжүүлэгдэбэ. ...истнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй ...гэ һайндэр болон энэ һунгалтын үнгэрхэнь дам...

...Нэгэнние һайндэрлэжэ байхадаа, бухы совет ...1976 оной февраль һарада зарлагдаха КПСС-эй ...съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр, ажалай асари ехэ ...гөөр угтахабди гэжэ мэдүүлнэ.

...РКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ТУГ ДОРО, КОММУ... ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИ ДОРО — КОММУНИЗ... ...ИЛАЛТА ТЭЭШЭ УРАГШАА!

ХОРИИН АЙМАГТА УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

Нэн түрүүн КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой һаяхан баталан абаһан тогтоол дурдая. Тэндэ иигэжэ хэлэгдэнэ:

Мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхын, гүрэндэ элбэгээр худалдахын түлөө 1975 оной нэгэдэхи кварталай туршада аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком иигэжэ тогтообо:

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 137 процент, һү — 102 процент дүүргэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, мяха худалдалгые 11 процентээр, һү — 4 процентээр дээшэлүүлжэ, эбэртэ бодо мал, хонн хурьгадайнгаа тоо олошоруулжа шадаһан Хориин аймагта КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые 1500 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулха...

...КПСС-эй Хориин райкомой байшангай заседаниинуудай зал соо аймагай түрүү малшад, хонишод, мал адуулагшад, ажахынуудые хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүдэй секретарьнууд болон бусадшье хүнүүд уржадэр олоороо суглараба. Тэдэнэр нэгэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор дамжуулгын Улаан туг болон 1500 түхэриг мүнгэн шан барюулалгын баяр ёһололдо хабаадаа. Хориин аймагай ажалшад нэгэдэхи кварталда түсэбһөө гадуур 1550 центнер мяха, 190 центнер һү гүрэндэ худалдаһан, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо олон хурьга, тугал түлжүүлһэн байна. Энэ амжалта туйлалтада Дээдэ-Тайлсын, Хурбын, Хориин совхозуудай коллективүүд хубитаяа илангаяа ехээр оруулалсаһан байна.

Хориин совхозой һаалишан Х. Аюшеева, Д. Базарова, Дээдэ-Тайлсын — К. Авдеева, Т. Новикова, Үдын совхозой — В. Бикмаматова, А. Левакова, хонишод — Социалис Ажалай Герой Н. Тогмитова, Б-Д. Гончиков болон бусад нэгэдэхи кварталай түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараһан байна.

КПСС-эй Хориин райкомой секретарь Д. Д. Дагбаев энэ баярай суглаае нээжэ, байгша оной нэгэдэхи кварталай гүрэнэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө аймагай ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай сугларагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша Б. Н. Николаев нэгэдэхи кварталай туршада туйлаһан амжалтатайнь дашарамдуулан, Хориин аймагай ажалшадые халуунаар амаршалаад, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые 1500 түхэриг мүнгэн шантайгаар аймагай ажалшадай түлөөлэгшэдтэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро барюулба.

С. ОЧИРОВ.

ОЙН БАЯРАЙ МЕДАЛЬНУУД БАРЮУЛАГДАБА

«1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу-ехэ дайнда туйлагдаһан Илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медальнуудые байгша оной апрелиин 29-дэ олон хүнүүдтэ барюулаа.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. С. Семенов, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө ажалда үни удаан хүдэлһэн хүнүүдтэ ойн баярай медальнуудые барюулдаа. Республикын партийна, совет хүдэлмэридэ үни удаан ажаллаһан Анна Багдуевна Балтахинова, Буряадай ЦИК-эй түрүүшын түрүүлэгшэ байһан Гомбо Цыбикович Бельгаев, партиин үниинэй гэшүүн Саврана Яковлевна Ербанова, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ ябаһан Гунсын Аюшеевна Цыденова, Буряадай арадай, зохёолшон Намжил Балдано, мүн республикын МТС-үүдэй политотделнүүдые даажа ябаһан Петр Степанович Борисов, Василий Сергеевич Окунев, СССР-эй арадай артист Гомбо Цыденжапович Цыденжапов, РСФСР-эй габьяата врач Вера Ринчиновна Боянова, Дашидондок Жалсапович Жалсабон, Иван Иванович Логушкин, Роман Савельевич Сафронов, Леонид Павлович Сабуров, Вера Леонтьевна Островская, Константин Трофимович Барабанов болон бусад эдээнэй тоодо ороно.

«1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнда туйлагдаһан Илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медальнууд нүхэд Андрей Урупхеевич Модогоевто, Бато Семенович Семёновто, Николай Бунович Пивоваровта барюулагдаа.

Ч. ДОРЖИЕВ.

УРГЫТА ХАБАРАЙ ҺАЙНДЭР

Үсэгэлдэр республикымнай ниислэл Улаан-Үдэ хотын ажалшад Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын һайндэр — Майн нэгэнние баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэбэ. Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон демонстрацида городой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһанаа эли тодоор харуулаа. Энэ һайндэр тухай репортаж 3-дахи хуудаһанда уншагты.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Соведүүдэй талмай дээрэ демонстрацида гараһан ажалшад.

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНА БЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ КАНДИДАДУУД

Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые нягтаар тойрон жагсаһан совет арад союзна ба автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй, нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалтые угтажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ болоһон һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ ажалшан арад нүхэд **Л. И. Брежневые, Ю. В. Андроповые, А. А. Гречкые, В. В. Гришиниие, А. А. Громыкые, А. П. Кириленкые, А. Н. Косыгиние, Ф. Д. Кулаковые, Д. А. Кунаевые, К. Т. Мазуровые, А. Я. Пельшые, Н. В. Подгорные, Д. С. Полянскиие, М. А. Сусловые, В. В. Щербицкиие, П. Н. Демичевые, П. М. Машеровые, Б. Н. Пономаревые, Ш. Р. Рашидовые, Г. В. Романовые, М. С. Соломенцевые, Д. Ф. Устиновые, В. И. Долгихые, И. В. Капитоновые, К. Ф. Катушевые** союзна республикануудай гүрэнэй засагай дээдын зургаануудай депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ.

Карачаровска механическа заводой хүдэлмэришэдэй бригадир **Клавдия Сергеевна Голова**, «Мособлстройн» модошо дархашуулай бригадын бригадир **Константин Александрович Максимов**, Ленинградтахи гутал оёдог «Скороход» гэжэ нэгэдэлэй «Пролетарская победа» гэжэ хоёрдохи фабрикын оёдолшон **Наталья Олеговна Кулагина**, Норильска ашата малтамал шанаражуулгын металлургическа комбинадай «Маяк» гэжэ уурхайн проходческо бригадын бригадир Социалис Ажалай Герой **Роман Фомич Антошук**, СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнаын научна түбэй президиумэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент **Андрей Петрович Капица**, Астраханска областиин Камызякска районой «Память Ильича» колхозой бригадирай туһалагша **Лидия Алексеевна Антонова**, Костромадахи Ленинэй нэрэмжэтэ улһан бүд нэхэдэг комбинадай нэхэгшэ **Валентина Николаевна Плетнева**, Тамбовско «Комсомолец» заводой токарь **Валентина Яковлевна Королева**, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай нооһо илгагша **Лидия Никитична Глушкова**, Буряадай АССР-эй Зэдын аймагай «Коммунизм» — колхозой хонишон Социалис Ажалай Герой **Гомбо - Цырен Гончиковна Цыремпилова**, Сегежскэ целлюлозо-саарһанай комбинадай хүдэлмэришэн Социалис Ажалай Герой, **Анатолий Михайлович Калитин**, Казаниин «Теплоконтроль» гэжэ заводой слесарь Социалис Ажалай Герой **Наиль Мингазович Гилязов**, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Михаил Алексеевич Яснов**, нефть үйлэдбэрилэн абадаг оператор **Таслия Хуззятовна Гибадуллина** гэгшэд РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар бүгэдын дуугаар дэбжүүлэгдэһэн байна.

Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Георгий Самсонович Дзоценидзе**, шулуу нүүрһэ малтан абадаг «Ткварчели» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хоёрдохи шахтын забойн хүдэлмэришэн Социалис Ажалай Герой **Леонтий Тонтович Ткебучава** болон бусад — Грузиин ССР-эй, Азербайджанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Гейдар Али Рза оглы Алиев**, Азербайджанай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Курбан Али оглы Халилов**, Имишлинскэ районой Касумовай нэрэмжэтэ колхозой бригадир, Социалис Ажалай Герой **Панах Аллахверди оглы Гасанов** болон бусад — Азербайджанай ССР-эй, Молдавиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Иван Иванович Бодюл**, Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Кирилл Федорович Ильяшенко**, Григорипольско районой Сергей Лазогой нэрэмжэтэ колхозой трактористка **Екатерина Георгиевна Капрош** болон бусад — Молдавиин ССР-эй, Латвиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Август Эдуардович Восс**, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Петр Якубович Страутманис**, «Ригастрой» трестын барилгын 60-дахи управлениин прораб, Социалис Ажалай Герой **Язеп Станиславович Стрельч** болон бусад — Латвиин ССР-эй, Киргизэй Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Турдакун Усубалиевич Усубалиев**, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Турабай Кулатов**, Ала-Букинска районой «Чаткал» гэжэ совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой **Ташбай Айдаров** болон бусад — Киргизэй ССР-эй, Таджикистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Джабар Расулов**, Таджигай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Махмадула Холов**, республикын арадай поэт **Боки Рахим-заде** болон бусад — Таджигай ССР-эй, Армениин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Карен Серопович Демирчян**, Ереванай Главпочтамтын почтальон, Социалис Ажалай Герой **Араксия Назаровна Алексанян** болон бусад — Армениин ССР-эй республикын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Мухамедназар Гапурович Гапуров**, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Анна-Мухамед Клычев**, Ашхабадай барилгын материалнуудай комбинадай хирпиисэ һуулгагша **Ходжаберды Анамалиев** гэгшэд — Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэбэ.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СЭРЭГЭЙ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум эдэнэртэ сэрэгэй иимэ нэрэ зэргэ олгохые тогтообо:

БРОНЕТАНКОВА СЭРЭГҮҮДЭЙ АХАМАД МАРШАЛ

Бронетанкова сэрэгүүдэй маршал Амазасп Хачатурович **Бабаджанянда**;

АРМИИН ГЕНЕРАЛ

Генерал-полковник Иван Николаевич **Шкадовта**;

АВИАЦИИН МАРШАЛ

Авиациин генерал-полковник Александр Николаевич **Ефимовтэ**;

Авиациин генерал-полковник Иван Иванович **Пстыгэдэ**;

БРОНЕТАНКОВА СЭРЭГҮҮДЭЙ МАРШАЛ

Генерал-полковник Олег Александрович **Лосигто**.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной апрелиин 29.

„...радуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө“ ...асхоорондын ленинскэ шангуудые олгодог комитедтэ

...дуудай хоорондо эб ...л бэхижүүлһэнэй ... уласхоорондын ленинскэ шангуудые олгодог ... заседани байгша оной апрелиин 25-да болобо. Комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин академик Н. Н. Блохин заседани хүтэлбэрилөө.

1973—1974 онуудта Уласхоорондын ленинскэ шангуудые олгохо тухай ороһон дурадхалнуудые комитет хаража үзөөд, энэ асуудалаар тогтоол баталан абаба.

„...радуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө“ ...хоорондын Ленинскэ шангуудые олгодог комитедэй тогтоол

...73—1974 онуудта „Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө“ Уласхоорондын ленинскэ шангуудые олгохо тухай

...йрамдал тогтоохын ...жүүлхын түлөө ...элитэ ехэ габьяа... ...айнь түлөө «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын ленинскэ шангуудые олгохо гэбэл:

Луис **КОРВАЛАНДА** — сенатор, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь;

Жанна Мартен **СИССЕДЭ** — Гвинейн Республикын ниитын ба политическэ ажал ябуулагша;

Раймон Э. М. Э. **ГООРТО** шажанай санаартан, Бельгиин ниитын ажал ябуулагша.

Комитедэй түрүүлэгшэ БЛОХИН Н. И. (СССР). Комитедэй гэшүүд: АЛЕКСАНДРОВ Г. В. (СССР), Луи АРАГОН (Франци), Мирьям ВИРЕ-ТУОМИНЕН (Финлянди), Ренато ГУТТУЗО ..., Анна ЗЕГЕРС (ГДР), Кешав Дева МАЛАВИЯ (Инди), Хуан МАРИНЕЛЬО (Куба), ТОМСКИЙ Н. В. (СССР), Кэору ЯСУИ (Япон).

МАЛАЙ КОМПЛЕКСНУУДАЙ ТҮРҮҮШЫН ТЕХНИЧЕСКЭ СТАНЦИ

Мал ажалые зохихо ёһоор руунь томоожоохо, тэндэхи бүхы хүдэлмэриие оньһожоруулха тухай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд бодото дээрэ бэелүүлэгдэжэ байна. Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо Хоринин аймагай ажахынуудта һүн һаалиин олохон фермэнүүдтэ малай томо байранууд түхеэрэгдэжэ, һаалишад, малшадай ажалые хүнгэдхэхэ элдэб машина, түхеэрэлгэнүүд тодхогдоһон байна. Тэдэ малай томо байра, тэдээн соохи оньһон түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ, тодхогдоһон машинануудые зүбөөр харууһалха гээшэ ээлэй орёо, харюусалгатай хэрэг байһаниинь элитэ. Тиимэһээ тэдэ комплекснуудай оньһото түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ тусхай станци бии болгохо шухала болоо. Энээниие шиидхэхын тулада «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделениин дэргэдэхи тусхай отрядай хүдэлмэриие удаа хубилгаха һанал түрөө. Энээниие бэелүүлхэ дүршэл партиин комой халуунаар дэмжөө. Тиигэжэ ажахынуудай үнеэдэй байрануудай оньһон түхеэрэлгэнүүдые техническэ талаар хангаха станци бии болгогдоо. Энэмнай Республика дотор байгуулагдаһан эгээл түрүүшын станци болоно. Тиимэһээ станциин түрүүшын алхамууд тухай мүнөө дэлгэрэнгыгөөр бэшэхэ хүсэлтэй.

Аймагай түб Хори тосхоной урда захада оршодог манай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй конторын дэргэдэ олон сонхотой ута саглаан байшан бии. Энэмнай һаалиин комплекснуудые техническэ талаар хангаха станци мүн. Хуушан конторын энэ байшан шэнэдхэн хубилгагдажа, шэнэ станциин цехүүд, эгээл уужам, һаруулхан таһалга соонь һуралсалай класс түхеэрэгдээ юм.

Энэ станцимнай жэлэй эхинһээ хойшо өөрынгөө үүргэ дүүргэжэ ороо. Мүнөө үедэ тэрэ 6 совхозой комплекснуудые хангана. Техническэ эрилтын ёһоор эгээ хори хоноод лэ фермэ бүхэнэй үнеэ һаадаг түхеэрэлгэнүүдые шэнээр һэлгэжэ байха юм. Имагтал тусхай техническэ станци бии болгоод байхадаа, энэ шухала эрилтые саг болзоортонь, һайнаар дүүргэхэ аргатай болообди гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй.

Мүнөө үедэ станцимнай бүхы эрилтэдэ хүрэмөөр түхеэрэгдээ гэжэ хэлэхээр. Эндэ фермэнүүдэй түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн заһабарилха дүрбэн цех хүдэлнэ. Эдэнэй хүдэлмэри тусгаар мэргэжүүлэгдэнхэй. Жэшээнь, механическа цехтэ түмэр сорготой оньһонууд хабсаргагдана. Удаадахи таһалга соо — электроцех. Үнеэ һааха бүхы түхеэрэлгые хүдэлгэгшэ гол оньһо — магнитна пускатель гээшые эндэ заһабарилнабди. Элдэб шалтагаанһаа энэ оньһон хүдэлхэеэ болишоод. Тиимэһээ тэрэниие тон һайшаагаар тааруулжа, һайса шалган хүдэлгэжэ турша. Нүгөө таһалга соо вакуумна цех түхеэрэлгэнүүдтэ хэрэгтэй фреон гэжэ газтай холодильнигууд эндэ тодхогдохо юм. Баһа үнеэ һааха аппаратуудай һорохо оньһые хүдэлгэхэ тусхай хүдэлмэри бии.

Эдэ цехүүдэй эгээл ехэнь угаалгын цех. Ажахынуудһаа асаргаһан үнеэ һааха аппарадууд түрүүшээр эндэ дезинфекцидэ оруулагдадаг. Хоёр-гурба хоногой лэ ажахынуудһаа 32 аппарат асарагдажа бүхы оньһонуудынь, резинэ соргонуудынь амилаад, һалгаагдаад, тусхай гидрохлоридтай тусхай ванни соо нэгэ хэды байлгагдадаг юм. Удаань эдэ зүйлнүүд 50 градус халуун уһатай угаалгын аппарат соо хэгдэнэ. Энэнэй һүүлээр һаалиин оньһонуудай бүхы үнгэрһэн сэбэрлэхэ һанал түрөө. Энээнһээ бэелүүлхэ дүрбэдэ партиин комой халуунаар дэмжөө. Тиигэжэ ажахынуудай үнеэдэй каустическа соодо хэбэн уһатай бүтүү һаба, мүн жэжэ детальнуудые угааха тусхай ванни тодхогдоо. Ингэжэ һайса сэбэрлэгдэһэн резинэ соргонууд, хүхүүрнүүд оньһото центрифуга дотор хатаагдана, тумэр хэрэгсэлнүүдынь бэлэн болгогдоһон удаа һаалиин аппарадууд хабсаргагдана. Тиихэдэ ангидана манай электрикүүд эндэ сэбэр ариг...

Хуушан конторын энэ байшан шэнэдхэн хубилгагдажа, шэнэ станциин цехүүд, эгээл уужам, һаруулхан таһалга соонь һуралсалай класс түхеэрэгдээ юм.

...эндэ хододоо ариг сэбэр байдаг. Бэлэн болоһон аппарадууд тусхай амһарта соо хэгдэжэ, тагууд дээрэ хададагдана.

Эгээн түрүүн ямар ажахын фермэ дээрэхи үнеэ һааха түхеэрэлгые һэлгэхэ болзор ерээб, тэндэ һэлгэгдэжэ тодхогдожо, аппарадууд станцидамнай хододоо бэлэн болгогдоод лэ байна. Тиигэжэ шэнэ байгуулагдаһан станцимнай үнеэ һааха оньһото түхеэрэлгэнүүдые һэлгэхэ пункт болоо гээшэ. Тобшолон хэлэхэдэ, аймагай ажахынуудтахи оньһожоруулагдамал фермэнүүдэй хүдэлмэри энэ станциин ажал ябуулгаһаа ехэнхидээ дулдыдаха байна. Харюусалгатайшье, хүндэтэйшье хэрэг даажа абаа гээшэбди.

«Георгиевский», Анаагай, Дээдэ-Тайлсын, Үдын, Хүрбын совхозуудай һаалиин комплекснуудай оньһото түхеэрэлгэнүүдые һаадгүй һайнаар хүдэлгэхын түлөө станциин багахан коллектив ехээр оролдожо байнхай. Станциин начальник — урданай техническэ мэргэжэлтэ Пётр Раднаевич Рантаров түрүүтэй слесарьнууд — Георгий Дриевский, Ринчин Гомбоев, электрик Василий Шкедов болон бусад даажа абаһан хэрэгээ һайнаар бэелүүлнэ.

Һаалиин комплекснуудые техническэ талаар хангаха асуудал мүн фермэдэ хүдэлдэг хүнүүдэй мэргэжэл шадабаритай таһаршагүй холбоотой байха юм. Оньһожоруулагдамал фермэнүүдэй дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй техническэ мэдэрэл, дүршэл шадабаринь дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой. Һаа, гар ажалые машинын хүсөөр хэдэг болохо байһан хэрэг урагшагүйдэжэ магад шуу. Энээниие харадаа абажа, манай «Сельхозтехника» нэгэдэл фермын һаалишад, малшадые һурган хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Малшадай техническэ мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ тусхай һуралсал түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэнэ юм. Станцимнай цехүүдтэ зэргэлээ, тусгаар түхеэрэгдэһэн таһалга соо һаалиин фермэнүүдэй малшад һуралсаха гараа.

Фермэнүүдэй ажалые үргэлжэ оньһожоруулха, тэдэ түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр ашаглаха, үнеэ һааха аппаратуудай һүүлшын химическэ бүридэл, тэрэниие сэбэрлэжэ һааха, хадагалха гэхэ мэтэ олон асуудалнуудаар хүдөө ажахын управлениин, тоһоной заводой, г о с п л е м с т а н ц и н, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мэргэжэлтэд хэшээл үнгэргэжэ, диафильмнүүдые харуулжа байна. Эндэхи класс соо тодхогдоһон ДА-2 «Майга» түхэлэй түхеэрэлгэдэ танилсаха. Эндэ 45 часай программаар һуралсаһан үзэхэдэ һүүлдэнь шалгалта барижа, тусгаар үнэмшэлгэнүүдые абаба. Энээн урда тээ ажахынуудай электрическэ гүүдые сутлуулжа, фермэнүүдэй электро-түхеэрэлгэнүүдтэй танилсуулһан, тэрэниие яажа заһабарилха тухай заажа, харуулжа үгэһэн байгаабди. Һаяар һаалишадай, һүүлээрнь фермые даагшанарай болон ажахынуудай инженер-механигуудай һуралсал үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Оньһожоруулагдамал комплекснуудые хангаха станциин хүдэлмэри саашадаа улам үргэдхэхэ юм. Дээдэ Тайлсын, Хүрбын совхозуудта тус тустаа 400 үнеэдэй байха оньһожоруулагдамал комплекс ашаглалгада оруулагдахань. Мүн бусадшье ажахынуудай фермэнүүдэй хүдэлмэриие машинын хүсөөр хэдэг болохоор бэлдэгдэжэ байнхай.

Манай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллектив аймагай һаалиин фермэнүүдэй малшадай ажалые бүтээсэ ехэтэй болгохо, тэндэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ талаар юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ехэ хүдэлмэри ябуулха хүсэлтэй.

П. КРАСНОПЕЕВ.
Хоринин аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй эрхилэгшэ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай бүд нэхэдэг цехэй утаһа ээрэгшэ Евдокия Иванова үдэр, һари, кварталайнгаа даабари жэншэдгүй үлүүлжэ, мүрысөөндэ ходол шалгардаг юм. Эдэ үдэрнүүдтэ комсомол басаган Е. Иванова Агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй ойн баярта һайндэр болотор түсэбһөө гадуур 200 килограмм утаһа ээрэхын түлөө шармайн ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: утаһа ээрэгшэ Е. Иванова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

МОСКВА...

Илалтын Тугай дэргэдэ

Комсомол басаган Зинаида Маласова нютагайнгаа дунда һургуулида һуража байхадаашье, мүн амжалтатайгаар түгэсхэхэдөөшье түрэл ажахынгаа фермэ дээрэ һаалишанаар ажаллахаб гэжэ ой ухаандаашье оруулдаггүй бэлэй. Теэд аттестадаа абажа, түрэһэн гэр мэтэ һанагдадаг болоһон һургуулиһаа хахасаха баяр ёһололой эгээл һүүлшын үдэр ВЛКСМ-эй Кабанскын райкомһоо ерэһэн түлөөлэгшэ дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадта саашанхи ажабайдал тухайнь һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөөд, ажахынь, түрэһэн нютагайнь хүгжэлтын хараа түсэбые дэлгэрэнгыгээр, тодо һонороор, хүнэй зүрхэ сэдьхэл буляамаар тайлбарилжа үгөө һэн. Одоол эндэ Зинын, мүн бусадшье нүхэдэйнь һанажа ябаһан бодол эрид хубилжа, нэгэ-хоёр жэлээр совхоздоо үлэжэ, хүшэр хүндэ һалбаринуудайнь хүгжэн бэхижэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсахаар шиидээ бэлэй.

Тиигэжэ тэрэ зундаа үбһэ хуряалгада хүдэлөөд, намаршаг тээ, малай үбэлжөөндөө нүүжэ захалха үеэр Зинаида Хандалын һү һаалиин гүүртэдэ халаанай һаалишанаар ажаллажа эхилээ һэн. Түрүүшээр нилээд хүшэр, юундэшьеб һанаһанаарнь бүтэжэ үгэдэггүй, зобоодог байба. Тиин нэгэтэ тэрэ үниинэй һаалишан Екатерина Бадиевада хандажа, бүхы ушараа байһан соонь хэлэбэ. Екатерина Николаевна басаганай хөөрөө анхаралтайгаар шагнаһанайнгаа һүүлээр олон жэлэй туршада таһалгаряагүй хэһэн ажалайнгаа «нюуса», онол аргануудаа Зинаида басаганда ойлгуулжа, заабарилжа үгөө һэн. Байн-байн Зина үнеэдые харууһалха, һайнаар һааха, үбһэ тэжээлыень асаржа үгэхэ, шабаагыень сэбэрлэхэ хүдэлмэридөө ехээр дарагдахаяа, бусад һаалишадһаа холо гээгдэхээ болёо һэн. Гэбэшье үбшэлһэн гү, али амаралтада гараһан һаалишадай үнеэдые харууһалхаар даажа абаад байхадань, һү һаалинь түрүүшын үдэрнүүдтэ заатагүй ехээр доошолжо, залуу басаганай сэдьхэлые нилээд голхороодог байба. Энээхэн лэ тон бэрхэтэй дабаае яажа гаталхаяа Зина мэдэдэггүй байгаа. Нэгэтэ Екатерина Бадиева залуу басаганай голхоронги ябахые хараһаар таажа:

— Хойшодоо һаалишадай үнеэдые даажа абахадаа малайнь тус бүриин абари зангые, үгтэдэг тэжээлэйнь хэмжээе заатагүй һуража абаарай. Үнеэн гээшэнни заримдаа дутуу хооллоходоо гү, али эртэ, оройтон һаагдахадаа зангаа хубилгажа, һүеэ татадаг гээшэ, — гэжэ хэлэжэ үгөө бэлэй.

Тиигэжэ хоёр жэлэй туршада халаанай һаалишанаар ажаллаһан Зина басаганда бүлэг үнеэд даалгагдажа үгтөө һэн. Одоошье өөрын даажа абаһан үнеэдтэй болоходоо тэрэ бүрил оролдосотойгоор ажаллажа ороо.

Юһэдэхи табан жэлэй эхиндэ сугтаа ажалладаг һаалишадтайгаа хамта социалис уялга абахадаа, үнеэн бүриһөө 2.000 килограммһаа багa бэшэ һү һаахаб гэжэ мэдүүлээ бэлэй. Фермын улаан буланда сугларһан һаалишадай зарим нэгэн Зинын иимэ зорилго хараалхадань «Энэ басаган хэлэһэндээ хүрэхэ аал? Али маанадые гасаалжа иигэнэ гү? 2 мянган килограмм һү һааха гээшэмнай тиимэ амархан хэрэг бэшэ даа» гэлдээ һэн.

Хамтын суглаанай һүүлээр багша гэжэ алдаршаһан Екатерина Николаевна Зиные золгожо:

— Бэрхэш даа. Иимэл зоримгой, эрид байха ёһотой юм. Бишни шадал зэргээрээ хамһалсахаб. Юу хээ заажа үгэхэ юумэн намдашни бии байха. Гансал зарим нэгэнэй хадхуугаар хэлэхэдэнь бү гомдоорой. Тиимэшүүлые тоонгүй ябаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэдэшни иимэ уялга абаха аргатайшье һаа, дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ гарган ажаллахаяа залхуурна бшуу, — гэжэ зохидхоноор хэлээ һэн.

Үдэр, хоногууд уһанай урасхал мэтэ үнгэржэ, түрүүшын кварталай дүн соггсологдобо. Эндэ Зинаида Маласова эрхимлээгүйшье һаа, гүүртэ дотороо гурбадахи һуури хубаалдаа юм. Харин жэлэй дүүрэхэдэ тэрэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1987 килограмм һү һааһан байжа, абаһан уялгаяа арайл хүсэлдүүлэнгүй үлөөшье һаа, түсэбөө сүм бэелүүлээ һэн.

— Түрүүшынгээ амжалта туйлахадаа бүри баярлажа, ерэхэ жэлдэнь үнеэн бүриһөө 2.200 килограмм һү һаахаар уялга абаа һэм. Эндэ нүхэдни гайхалсаагүй, харин дэмжэжэ байгаа һэн. Һая ажаллажа захалһан намда хамһалсахаар хэлсэжэшье байжа болоо аалам, хэн мэдэбэ, — гээд. Зинаида Маласова мүнөө хөөрэдэг.

Үнэндөө тиимэшье байжа болоо. Юуб гэхэдэ, энэ комсомол басаган тэрэ жэлдээ үнеэн бүриһөө 2.675 килограмм һү абажа, совхоз соогоо суурхажа захалаа һэм шуу. Удаадахи жэлнүүдтэнь Зина үнеэдэйнгээ һү шэмые гайхалтайгаар нэмээжэ, хараалһан зорилгоёо заал һаа үлүүлэн дүүргэдэг болоо бэлэй.

— Зиные тэрэ үеынхитэй сасуулхаар бэшэ, дүй дүршэлтэй болонхой. Тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ тэрэ үнеэн бүриһөө 3.288 килограмм һү һаажа, гансашье фермэ соогоо бэшэ, мүн бүхы совхоз дотороо эрхимлээ. Юрэдөө, гайхалтай ажалша басаган даа. Тэрэ мүнөө хэдэн залуу һаалишан басагадые дахуулаад ажаллана. Тэдэнь хойто жэлһээ заал һаа, шалгарха шэнжэеэ харуулха ааб даа, — гэжэ Хандалын гүүртые даагша Ширетор Халбаевич Амараев баяртайгаар мэдүүлээ һэн.

Дурсагдагша фермэдэ хүрэжэ ерэбэл, Зинаида тухай гансал магтаалай үгэ дуулахат. Юуб гэхэдэ, энэ басаган 1974 оной август һарада һү һааха, гүрэндэ тушаахаар хараалагдаһан табан жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргээ бэлэй. Мүнөө партиин гэшүүндэ кандидат, аймагай Совейдэй депутат Зинаида Маласова 24 үнеэе харууһална. Һү һаалишье урда мэтэ дээшэлһээр юм. Иимэ ехэ амжалта туйлаһандаа тэрэ 1974 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр шалгаржа, гүрэн түрын хайра шагнал — Ажалай алдар солын III шатын ордеоор шагнагдаа һэн. Мүн ороной ниислэл хото — Москва ошожо, Илалтын Тугай дэргэдэ фото-зурагаа абхуулһан байна.

— Мүнөө ажалнай яһала хүнгэлэгдэжэ, хүсэд оньһожоруулагдажа байна. Энэ эндэ ехэтэ баярламаар. Ингээд лэ хабарнай хахадлажа, малшадай жаргалта саг ойртожо захалба гээшэ ааб даа. Теэд манай һаалишад һү һаалияа улам дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Минии зорилго юуб гэхэдэ, арбадахи табан жэлдэ 5.000 килограммай «хилэ» дабаха хүсэлэнтэйб. Энэмни бэелүүлэгдэхэл аабза гэжэ һананаб. Үнеэдэй ашаг шэмэ имагтал һайнаар харууһалһанай, шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангаһанай, саг соонь һааһанай ашаар дээшэлдэг шуу, — гээд, тараха дээрээ үниинэй һаалишан мэтэ Зинаида Маласова хэлээ һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
Кабанскын аймаг, «Шергинский» совхоз.

СССР-эй Верховно Совет[...]
Президиумэй Указһа[...]

СССР-эй ОЙ МОДОНОЙ МОДО БОЛБОСОРУ[...] ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВ[...] ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ, ОРГАНИЗАЦИНУУ[...] ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН МАСТЕРНУУДЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалдаа үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь, нэгэ предприятида, организацида олон жэлдэ ажаллаһанайнь түл[...]наха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ
АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРД[...]

Александров Виктор Павловичые — Прибайкалиин аймагай Байгалай леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй бригадын бригадир.

Астраханцев Николай Тиуртьевичые — Хурамхаанай леспромхозой автомашинын жолоошон.

Афанасьев Александр Григорьевичые — «Иркутсклесстрой» трестын Баргажанай барилга-хабсаргалгын управлениин модошо дархашуулай бригадир.

Афанасьев Михаил Артамоновичые — Загарайн аймагай Элхиин авто-заһабарилгын заводой газо-гагнууршан.

Базаров Добдан Бадмаевичые — Хэжэнгын аймагай Хүртэйн леспромхозой автомашинын жолоошон.

Башаров Илья Алексеевичые — Баргажанай аймагай Байгалай модо урадхуулгын конторын һалнуудые суглуулагша.

Беликова Надежда Митрофановнае — Прибайкалиин аймагай Сэлэнгын модоной баазын мастер.

Бондарева Мария Павловнае — Хэжэнгын аймагай Хүртэйн леспромхозой гэшүүһэ шулагша.

Борисов Иван Андреевичые — Хоринин аймагай Хандагайн леспромхозой автомашинын жолоошон.

Боярцева Тамара Львовнае — Загарайн аймагай Горхоной леспромхозой мастер.

Варфоломеев Панфил Павловичые — Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхозой мастер.

Васильева Анна Сергеевнае — Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай модошо дархан.

Грудинин Павел Ивановичые — Улаан-Үдэ хотын Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай рамщик.

Грязин Александр Алексеевичые — Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй бригадын бригадир.

Дашиев Цибик Гашиновичые — Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой модо унагаагша.

Демидов Александр Гурьяновичые — Сэлэнгын аймагай Ардасанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй бригадын бригадир.

Демидова Александра Всеволодовнае — Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай мастер.

Ефимов Николай Проклатьевичые — Прибайкалиин аймагай Байгалай леспромхозой мастер.

Жихарева Надежда Федоровнае — Кабанскын аймагай Байгалай модоной комбинадай мастер.

Занграев Самуил Трофимовичые — Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой оператор.

Замалеев Газиз Пурутдиновичые — Баргажанай аймагай Онёогой леспромхозой автомашинын жолоошон.

Иванова Мария Павловнае — Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэн.

Карбаинов Леон[...]риевичые — Загара[...]гай Үдын модо [...]гын конторын авто[...]жолоошон.

Конашенкин Але[...]хайловичые — Ба[...]аймагай Байгала[...]урадхуулгын конто[...]шадай бригадир.

Кондратьева Х[...] Кирилловнае — [...]аймагай Шулуут[...]промхозой гэшүүһ[...]ша.

Куриганов Валер[...]новичые — Сэлэнг[...]Галуута-Нуурай [...]зой тракторист.

Лалетин Серге[...]вичые — Хорин[...]Хүрбын леспромхо[...]унагаагша.

Линейцев Фил[...]хайловичые — Х[...]аймагай Худанай [...]хозой модо бэлэд[...]бригадын бригадир.

Милюкина Ал[...]Федоровнае — Каб[...]аймагай Байгалай [...]баазын шэрдэгшэ.

Мужик Петр Д[...]чые — Хоринин леспр[...]автомашинын жолоо[...]

Полонов Владим[...]колаевичые — Каб[...]аймагай Клюевскэ [...]хозой оператор.

Раевская Руфи[...]стантиновнае — «[...]лесстрой» трестын [...]скын аймагай оньһ[...]лагдамал нүүдэл 5-[...]лоннын штукатур.

Рамазанов Мдер[...]мовичые — Кабанс[...]магай Клюевскэ ле[...]зой крановщик.

Руденко Иннокен[...]нокентьевичые — «[...]лесстрой» трестын [...]скын аймагай оньһ[...]лагдамал нүүдэл 5-[...]лоннын автомашины[...]шон.

Сахарова Раиса [...]нае — Улаан-Үдэ х[...]рядай мебельно-мо[...]босоруулгын ком[...]станочница.

Смирнов Алекс[...]сильевичые — Хор[...]промхозой трактор[...]

Сониев Владимир[...]евичые — Прибайка[...]магай Сэлэнгын [...]баазын фрезеровщи[...]

Спиридонов Фе[...]молаевичые — Загар[...]магай Онохойн модо[...]бинадай оператор.

Тайшина Антон[...]фоновнае — Приба[...]аймагай Итанцы[...]промхозой гэшүүһ[...]ша.

Харжеев Никола[...]вичые — Прибайкал[...]магай Итанцын ле[...]зой тракторист.

Чирков Семен [...]вичые — Баргажа[...]промхозой мастер.

Шамаев Анвар [...]вичые — Улаан-Үд[...]лесхозой хүдэлмэри[...]

Эрдынеев Мэлс [...]баевичые — Заг[...]магай Хандагатайн [...]хозой автомашинын [...]шон.

Якимов Васил[...]сеевичые — Кабан[...]магай Байгалай [...]баазын оператор.

СССР-эй Верховно Соведэй Презид[...]
Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОР[...]
СССР-эй Верховно Соведэй Презид[...]
Секретарь М. ГЕОРГА[...]

Москва, Кремль.
1975 оной апрелиин 21.

ЗАЛУУ НАҺАН — ЗАМАЙ ЭХИН

Дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэ болохоёо байхадаа түрэһэн нютагаа ерэжэ, һуралсалайнгаа практика гаража байхада сэдьхэлдэшье һайхан байлтай. Эндэһээл залуу наһанай замай эхин табигдана бшуу.

Буряадай хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультедэй 5-дахи курсын студентнэр - практикантнууд Булат Санданов, Дамба Цыренов, Борис Очиров гэгшэд март һараһаа эхилээд, май гаратар совхозойнгоо малые эмшэлхэ, халдабарита үбшэнһөө һэргылхэ хүдэлмэри ябуулна. Тус совхозой 1 дэхи отделениин малай доктор Бата Бадмажапов:

— Залуу нүхэдни совхоздоо ехэл туһа хүргэнэ, эдэнэй хүсөөр олонхи малдаа тарилга хээбди, бүхы отарануудай нарай хурьгадта эм уулгаа, таряа, эмшэлгэ хээбди, — гэжэ ехэ баяртайгаар хэлээ һэн.

Һуралсалаа дүүргэхэ ойртоһон эдэ эмшэд талын харгыгаар һайсал гүйлгэлдэнэ гээшэ. Үдэр һүни илгаагүй үхэршэд, хонишодой дуудалгаар ошожо, үбдэһэн, үлбэрдэһэн хурьга, тугал эмшэлэн, хүл дээрэнь бодхооно.

— Бидэ һуралсалдаашье, саашанхи хүдэлмэридөөшье туһатай практика гаража байнабди, — гэжэ студент Булат хөөрэнэ.

Залуу хүбүүдэй институдаа дүүргээд, нютагаа бусажа ерэхэдэнь, түрэл совхозынь дээдэ эрдэмтэй залуу мэргэжэлтэдээ халуунаар угтан абаха бээзэ.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: студентнэр (зүүн гарһаа) Д. Цыренов, Б. Сандаков.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ҺҮ ҺААЛИ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ АРГАНУУД

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй болоһоор 10 жэл үнгэрбэ. Энэ пленум дээрэ ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай түүхэтэ шиидхэбэринүүд абтаа һэн. Тэрэ сагһаа хойшо хүдөө ажахы үнэхөөрөөшье гайхамшаг алхамуудые хэжэ эхилээ. Тэрэ тоодо малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри үргэн делисэтэйгээр, шанар һайнтайгаар ябуулагдадаг болоо.

Иигэжэ республикымнай суута һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина (Сэлэнгын совхоз) үнеэн бүриһөө 5800—6000 килограмм һү һаана. Тиихэдэ «Байкал» учхозой түрүү һаалишад Л. Н. Седых, О. П. Степанова, З. Кожевникова болон бусад үнеэн бүриһөө 5000 килограммһаа дээшэ һү һаадаг болонхой. Республикын колхоз, совхозуудай үүлтэртэ манай фермэнүүдтэ 3,9 процент тоһолигтой 2500—3000 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаана.

Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, республика соохи һаалиин бүхы үнеэдэй 10 процентнь 5000 килограмм һү үгэнэ. Энэ хадаа симментал үүлтэрэй үнеэдэй ямар ехэ арга боломжотой, ашаг шэмэ ехэтэй байһыень гэршэлнэ.

Һүүлэй 10 жэлдэ республика дотор иимэ үүлтэртэ малтай ажахынууд олошороо. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри зүбөөр ябуулагдажа, эрдэмэй туйлалтанууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Һү һаали дээшэлүүлхын тула нэн түрүүн үхэрэй бэеын шэнжэ түхэл һайжаруулха хэрэгтэй. Энэ арга боломжыень дүүрэн хэрэглэжэ, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха, илангаяа һүтэй үнеэдэй түл багаһаань илгажа, зүбөөр харууһалха, түлжүүлхэ хэрэгтэй. Һаалиин гүүртэ эмхидхэхын тула али бүхы талаараа тон һайн үүлтэрэй эмэ буруу, хашараг, гунжадые илган абаха байна. Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудта үүлтэртэ малай фермэнүүд бии болгогдонхой. Ашаг шэмэ ехэтэй, һайн үүлтэрэй малтай гүүртэнүүд саашадаа колхоз, совхозуудай бүхы үхэрнүүдэй үүлтэр һайжаруулгада гол үүргэ дүүргэхэ болоно. Малай гол һүрэгые һайжаруулан һэльбэхын тула уг гарбалыень зүбөөр зохилдуулхада һайн юм. Зүгөөр энэ хэрэг ажахынуудта үшөөл ехээр дэмжэгдэнэгүй. Үүлтэртэ малаа үдхэхэдөө бусад үүлтэртэй худхан хуйимангүй бухануудые һайнаар, зүбөөр шэлэжэ шадабал, богонихон сагай турша соо ашаг шэмэ һайнтай, ехэ продукци үгэдэг малые олон болгохо арга бии. Симментал үүлтэрэй үхэрэй ашаг шэмэ байгаалиин уларилһаа ба тэжээлэй шанарһаа илангаяа дулдыдадаг юм.

Симментал үүлтэрэй үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, зүбөөр һаажа шадабал, хара-эреэн ба костромской үүлтэрэй үхэрнүүдһээ бага бэшэ һү үгэдэг. Зүгөөр эдэ үүлтэрэй малда орходоо симментал үнеэдэй дэлэн соонь һүн удаан бүрилдэн бии болодог байна. Тиимэһээ тэдэниие хэтэрмэ тарган болотор эдеэлүүлэнгүй, тэжээлыень зүбөөр тааруулан үгэжэ, һайнаар һааха, дэлэн соонь һүнэй түргэнөөр бии болохынь тула зохихо хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй.

Иимэ эрилтэнүүдһээ үндэһэлэн республика дотор үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эрдэм наукын шэнжэлэлгэнүүдһээ үндэһэлэн ябуулхаар болоо гэжэ һанагдана. Симментал үүлтэрэй бухануудые олон жэлдэ нэгэ фермэ, нэгэ ажахы дээрэ хэрэглэхэдэ малай үүлтэр һайжарха бэшэ, харин һүүлэй һүүлдэ муудаха тээшээ болодог гээшэ. Тиимэһээ симментал үүлтэрэй мал үдхэжэ, ашаг шэмынь дээшэлүүлхэ зорилготойгоор гансал ондоо республика, областьнуудһаа асарагдаһан энэ үүлтэрэй бухануудые үсхэбэридэ табиха тон шухала.

Манай республикада олон жэлдэ байжа, онсо шэнжэтэй, шэглэлтэй болоһон, тоһолиг, ехэ һү үгэдэг симментал үүлтэрэй мал бии болонхой гэжэ хэлэхэ ёһотой. Энэ хадаа ондоо тээһээ һайн бухануудые асаржа, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри зүбөөр түсэблэн ябуулһанһаа дулдыдана гээшэ. Жэшээнь, бухануд «Моряк-3788», «Рон-595», «Урок-179», «Маяк-116» гэхэ мэтэ ба тэдээнһээ гараһан түлнүүд тон ехэ ашаг шэмэтэй гэжэ тоологдоһон байна. Эдэл бухануудай һалтар манай республикын симментал үүлтэрэй малай гол һүрэг болоно.

Малай үүлтэр һайжаруулха талаар бодото һайн хүдэлмэри ябуулжа шадаагүй аад, зарим зоотехнигүүд ямаршье баримтагүйгөөр ондоо тээһээ асарагдаһан бухануд һайн үрэ үгэнэгүй, малай үүлтэр һайжаруулхаһаа байха, бүри муудхаана гэлсэдэг байна. Энэ тон буруу. 1951 ондо «Тростянец» гэжэ үүлтэртэ заводһоо бухануудай, эмэ буруудай асарагдаһанһаа хойшо республика соохи холимог малай үүлтэр, ашаг шэмэ үгэсэнь хараа байса дээшэлжэ эхилээ. Республикадамнай сэбэр симментал үүлтэрэй 36 буха асарагдаа һэн. Тэдэнэр Сэлэнгын үүлтэртэ малай рассадник шадар байлгагдаа. Һүүлдэнь асарагдаһан буханууд колхоз, совхозуудта тараагдаа бэлэй. Тэдэнһээ гараһан сэбэр үүлтэрэй бухануудые саашадаа искусственна үрэжүүлэлтын станцинуудта тараагаа. Иигэжэ колхоз, совхозуудта симментал үүлтэрэй мал олон болгогдожо, саашадаа ашаг шэмэ ехэтэй, һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэд бии болгогдоо.

Мүнөө үедэ манай республикада таарама онсо шэнжэтэй үүлтэрэй һаалиин мал бии болгохо хүдэлмэри ябуулагдана. Тиимэһээ саашадаа дуратай шэглэлэй симментал үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй, шэмэрүүн уларилда таараха малай тоо олошоруулха хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой.

Фермэ, гүүртэнүүдтэ хүгшэрһэн, һү багатай үнеэдые һайн үүлтэрэй гунжадаар һэлгэхын тула [...] ехэ һү үгэдэг үхэр[...] тугалнуудые багаһаа[...]гажа абаха хэрэгтэй. [...] тэртэ малай гүүртэ би[...]гохын тула тоһолиг [...] һүтэй, хүхэ дэлэн [...] бэеэр зохид мал [...] үсхэбэрилхэ эрилтэ та[...]на.

Тиигэжэ юһэдэхи [...] жэлэй түгэсхэхы [...] республикын колхоз, [...]зуудай үүлтэртэ фер[...]тэ ашаг шэмэ ехэтэй [...] симментал үүлтэрэй [...] тусгаар гүүртэнүүдые [...] болгохо зорилго таб[...] Иимэ хүдэлмэри ябу[...] ашаар үнеэн бүриһөө [...] зэргээр 4,0—4,1 [...] тоһолигтой 3500 [...]грамм һүн һаагда[...]лохо. Харин һур[...] «Байкал» ажахыда [...] бүриһөө дунда зэргээр [...] 4,2 процент тоһо[...] 5500—6000 килограм[...] һаагдахаар хараалагд[...]

Ингэжэ үнеэдэй һү [...] дээшэлүүлхэ хүдэ[...] ябуулха гээшэ респ[...]мнай колхоз, совхо[...] зоотехник болон се[...]нернүүдэй гол зори[...]лохо ёһотой.

К. ИЛЬ[...]
хүдөө ажахын эрд[...]

УРГЫТА ХАБАРАЙ҆ ҺАЙНДЭР

Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон ажалшадай демонстрациһаа хэгдэһэн репортаж

…эй 9 саг. Улаан-Соведүүдэй талмай …ын зон дүүрэн. …эл хотымнай гол …һайндэрэйхеэр гоёо-… түрэл партиин, түрэ …най хүтэлбэрилэг-… түрэ зурагууд, намил-…һэн улаан тугууд, …лозунгнууд. Һайхан …зэдэлнэ.

…эй 9 саг 30 мину-… Республикымнай пар-… болон совет хүтэлбэ-… СССР-эй, РСФСР-… Буряадай АССР-эй Вер-… Соведүүдэй депута-… ажалай баатарнууд …льственна ендэр дээ-… ерэнэ. В. И. Ле-… хүшөөгэй ойро хүндэ-… харуул байд гээд лэ

…эй 10 саг. Улаан-…ын ажалшадай де-…циин эхилһые до-… хүгжэм нэрьежэ, …ой колонно талмай …гаража ерэбэ. Тогто-… заншалай ёһоор, … АССР-эй Гэгээрэ-… министерствын һургуу-… ниислэл хотынгоо …дай демонстрацине …эрхэдэ хүртэбэ. Энээл … Октябрьска районо… һургуулинуудай һураг-…лна. 45-дахи, 25-… 50-дахи болон дунда …жэлэй бусад һур-… һурагшад багшанар-…мта согтой дорюу-… алхалалдана. Улаан ту-… КПСС-эй хүтэлбэри-…эй, космонавтнуудай …нуудые, «Имагтал … гэһэн сэгнэлтэ дээрэ …», «Ленинэй, КПСС-эй … түлөө бэлэн байгты!» … уряа үгэнүүдтэй …рант тэдэнэр ба-…нууд. «Совет һу-…дта Майн Нэгэ-… амар мэндэ!», «Һу-…даа эрхим амжалта …тнай болтогой!». …рнүүд ба һургуу-…! Совет Эхэ орондоо …ар дурлагты, һай-…рагты, ажалай дадал …ты!» гэһэн уряанууд … соностоно. Хэдэн … эдир хонгёо хоолой-… «Ура!» гэжэ харюуса-

…доо бэлэн!» гэһэн …эна аяншалгада ха-… Улаан-Үдын гурбан … һургуулинуудай һу-… ехэ юумэ хэһэн … Дайшалхы алдар со-…рөөр мүшхэжэ, дай-…дэн олон ветерануудт…залга хэгдээ, эрэл-…ригой хэшээлнүүд …оо, улаан галстук … гү, али үбсүүндээ …лой тэмдэг яларуул-…нөөдэрэй эдиршүүл …нэрэйнгээ, ахамад …гөө нэрэдэ хүрэмөөр … гэжэ тангариглаа. …үү арадуудай хубса-…жэ, хани барисаанай … гэршэлһэн гү, али … формо үмдэһэн … хойно хойноһоо …дан, согтой дорюу-… алхалалдан үнгэрнэ. … эрдэмтэд, шахтер-… багшанар, тарияашад, …автнууд, малшад — … янзын мэргэжэлтэд … дундаһаа урган гара-

… дээрэ — Желез-…но районой һургуу-… һурагшад. 1-дэхи ин-… 6-дахи, 65-дахи, … болон бусад һургуу-… һурагшад омог һайхан …удаа ендэр тээшэ …ан, тэндэһээ уряа …эй харюуда нэрьемэ …ар «Ура!» хашха-… үнгэрнэ.

…скэ районой һургуу-… талмай дээрэ гара-…лээ. 3-дахи, 2-дохи, … 9-дэхи, 4-дэхи, 33-… һургуулинуудай түлөө-… дорьбоотойгоор гэш-…нэ. Улаан тугууд, …лозунгнууд, элдэб гоё …рантнууд…

…хүүгэд үнгэрнэ,
…һан шэнги
үһан далай.
… бэшэл энэш,
… тугуудаар
Соведүүдэй талмай!

…ческэ мэргэжэлэй …нуудай хубсаһатай …л һурагшадые һал-…хы дээрээ республи-…най техническэ мэр-…гожо, залуу хүдэл-…дые бэлдэдэг гуша … училищи тоологдодог. … олониинь Улаан-…оршодог. Улаан-Үдын …о завод, фабрика-… харьяата ГПТУ-нууд … һайнтай залуу хүдэлмэришэдые бэлдэдэг гээшэ. Жэшээнь, ЛВРЗ-дэ, судна-бүтээлгын заводто, мяха-консервын комбинат мэтын предприятинүүдтэ техническэ мэргэжэлэй училищинуудта хүмүүжүүлэгдэһэн хэды олон хүдэлмэришэд мүнөө ажалай түрүүшүүл болонхой гээшэб!

Хүдэлмэришэдэй ерээдүйн халаанай маршын хүгжэм доро 1-дэхи, 2-дохи, 15-дахи, 16-дахи, 3-дахи болон бусад ГПТУ-нуудай һурагшад балта, хадуур таблуулһан сагаан мүнгэн шагтануудаа яларуулһаар, ендэргэ дүтэлэн, дорьбоотой шантаар алхална. Тэдэнние харахадаа, Владимир Маяковскиин үгэнүүд балтаар сохиһон шэнгеэр дуулдахадал гэнэ.

Хүсэлдүүлэн
һурагл лэ
намаие.
Хүдэлмэришэн
болохол һэм
шамайе…

Эрдэм техникын улам хүгжэжэ, ажахын алишье һалбаринии оньһожоруулгые бэелүүлжэ байһан үе сагта эрдэмтэй, мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэд хэрэгтэй боложе байна. Энээнтэй дашарамдуулан дунда эрдэм олгодог ГПТУ-нууд, СПТУ-нууд олошорно. Гадна дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар техническэ училищинууд баһал ехэ үүргэтэй. Улаан-Үдын индустриально - педагогическа болон бусад техникумүүд жэл бүри хэдэн зуугаад мэргэжэлтэдые бэлдэжэ гаргадаг.

Хүгжэм,
хүгжэм,
хүгжэм…
Хүнхинэһэн
энэ хүгжэм
Хүхэрэгшэ огторгой
Хүнды сээжэ туласа
зэдэлнэ гү?
Газарай татасые
сүмэлэн,
Галактикануудта
Хүрэжэ ошоно гү?
Хүгжэм, хүгжэм!
Хүрьһэтэ дэлхэймнай
Хүгжэмөөр
дүүрэшэһэн мэтэл…

Ерээдүйн хүдэлмэришэдэй ходорхолоор, солбон хурдан спортсменүүд, физкультурнигууд Соведүүдэй талмай дээрэ гаража, ендэр тээшэ дүтэлбэ. Эдир наһанайнгаа түлэг дунда ябаһан хүдэр шамбай хүбүүд, басагад. Республикынгаа спортивна нэрэ хүндые хамгаалха нангин зорилготойшуул. Тэдэнэр булад шэнги хатуу балсантай гартаа хүхэ, сэнхир, ногоон, алаг улаан — спортивна элдэб тугуудые баринхай. «Труд», «Динамо», «Спартак», «Буревестник», «Урожай», бусад бүлгэмүүдэй һүлдэтэ тугууд намилзана.

Шамбай бэетэн,
шуран солбошуул,
Шанга тэмсэлдэ
бэеэ бэлдэгты!
Үүлэндэ хүрэтэр
үндэртэ һүрэхөөр,
Үдэр бэри
бэеэ һоригты!..

Революционно дуунуудай аялга һануулһан маршын хүгжэм соностожо. буурал толгойтой хүнүүдһээ бүридэһэн колонно Соведүүдэй талмайда гаража ерэбэ. Эдэнэр революциин, дайнай, ажалай ветеранууд — хорёод, гушаад онуудай комсомолшууд. Тэдэнэй үбсүүе дайшалхы болон ажалай габьяагай орден, медальнууд шэмэглэнхэй. Ф. Т. Будажабэ, Н. И. Мункоев, С. А. Тыхеева, М. П. Хабаев болон бусад ветерануудай правительственна ендэрэй урдуур согтойгоор алхалалдан гарахада. тэндэ байгшад альга ташан амаршална. «Революциин, дайнай болон ажалай ветерануудта амар мэндэ!» гэһэн амаршалга соностоно. Энээнние шагнахадаа, 1975 оной Майн 1-дэ зорюулан, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан уряанууд соохи иимэ үгэнүүд һанаанда оробо: **«Революциин, дайнай болон ажалай ветеранууд! Эрдэмээ, дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэгты, совет арадай революционно, дайшалхы, ажалай ёһо заншалаар залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ хабаадагты!».** Эршэтэй шангаар гэшхэлжэ ябааша ветерануудые харахада, түрэл партиингаа уряада харюусахаар бэлэн гэжэ этигэхээр байгаа һэн.

Хододоо иимэ
сарюунууд ябагты,
Хорёод онуудай
комсомолшууд!
Хорёодхон наһаяа
һанажал ябагты,
Хонгор сэдьхэлтэ
ветерануд!

Зүб даа! 1941 оной июниин 22-то зэрлиг галзуу гитлеровецүүдэй нангин хилыемнай алхан орохódo, эдэнэрэй олониинь гартаа буу барижа, газар уһаяа хамгаалалсаа. Үгышье һаа, сэрэгэй ара талада «Бүхы юумэеэ фронтдо!» гэһэн уряа доро үдэр һүниие мэдэнгүй ажаллажа ябаа. Хэдыхэн хоноод тэмдэглэгдэхээ байһан Агуу Илалта эдэнэй гараар шэрээгдээл. «Ажалай болон дайнай ветерануудта алдар соло!» гэжэ бидэшье амаршалая.

Манлайдаа «Железнодорожный район» гэһэн мантан томо гаршагтай машина талмай дээрэ аалихан гараба. Железнодорожно районой ажалшад 9-дэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, түгэсхэхы жэлдэ ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхын түлөө шантаар тэмсэнэ.

Майн урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ прибор-бүтээлгын завод эрхим амжалта туйлажа, һайндэрэй колонные толгойлхо эрхэдэ хүртөө. Энэ заводой продукци шанарай талаар үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Ажалай түрүүшүүл ажалша хүдөр гартаа улаан тугуудые, ямар амжалта туйлаһанаа мэдүүлһэн диаграммануудые, Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй дүрэ зурагуудые. Уряа лозунгнуудые бариад, омогтойгоор гэшхэлэлдэнэ.

Һайндэрэй колоннонуудые харажал байхада, замбин дэлхэйн бүхы үнгэнүүд эндэ хабсаршоо гэжэ һанахаар: улайрна, ягаарна, ногоорно, хүхэрнэ, шарлана, хүрилнэ…

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой, Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй, ПМК-гай, түмэр замшадай, «Теплоприбор» заводой, хүдөө ажахын институдай, 1-дэхи педучилищиин болон бусад коллективүүдэй түлөөлэгшэд ендэрэй урдуур үнгэрнэд.

Ажалшадай мүнөө жэлэй Майн Нэгэнэй демонстраци болохоёо байһан Агуу Илалтын 30 жэлэй ойн баярай туг доро үнгэрбэ. Алишье районой ямаршье коллективэй һайндэрэй колонные харахада, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхые уряалһан транспарантнуудһаа гадна, совет арадай илалтые зураглаһан шэмэглэлнүүд элбэг байгаа. Прибор-бүтээлгын, ЛВРЗ болон бусад томо коллективүүд, предприятинууд герой-городуудай нэрэ хүндэдэ түсэбһөө гадуур продукци гаргаһан габьяатай.

Гадна манай үе сагай мантан ехэ барилга болохо юрөөлтэй БАМ хадаа хүн бүхэнэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые эзэлнэ ха юм. Манай городой олон коллектив БАМ-ай барилгада хэрэгтэй болохо тусхай захил дүүргэхые хүндэтэй дээрэ бододог, Жэшээнь, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэл бүтээдэг заводой коллектив майн урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, «БАМ-ай захилда — үргэн харгы!» гэһэн уряа доро хүдэлөө.

Ниислэл хотымнай Октябрьска район хараа байса ургажа байнхай. Тэрэ райондо Ленинэй орденто мяхаконсервын, нарин сэмбын, талханай комбинадууд, СССР-эй Наукануудай академиин Буряадай филиал, БМДК, соёлой институт, медучилищи, Семашкогой нэрэмжэтэ республиканска больница гэхэ мэтын коллективүүд оршодог. Тэрэ коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй колоннонууд һубарилдан, талмай дээгүүр үнгэрнэ.

Октябрьска районой ажалшад бүхы совет арадгаа хамта 9-дэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэдэг гэжэ мэдэнэбди. Жэшээнь, нарин сэмбын комбинадай коллективэй гэшүүдэй 70 процентнь табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар графигһаа урилдажа ябана.

Мүн баһа Улаан-Үдын Советскэ районой ажалшад бусадһаа таһархагүй гэжэ эһан оролдоно. «Электромашина» завод һүүлэй үедэ ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ, түсэбөө 120 процент хүрэтэр дүүргэв.

Ажалай Улаан Тугай орденто Буряадай геологиин управлени хизаар оронойнгоо баялигые элирүүлхын тула шэнжэлгын айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Буряадай геологуудай ашаар ашагта малтамалнуудай нюусанууд олдожо, республикымнай карта дээрэ геологическа шэнэ нэрэнүүд бии болоно. Буряадай геологиин управлениин коллектив ажалай шэнэ амжалта туйлахаар бэлэн байһанаа ажалшадай демонстрациин үедэ харуулба.

Советскэ районой шэлэй завод, хүтэлбэрилхы захиргаанууд, эмхи зургаанууд, багшанарай болон Зүүн Сибириин технологическа дээдэ һургуулинууд, лесотехническэ, кооперативна техникумүүд, 2-дохи педучилищи, театрнууд оршоно.

Һайндэрэй ажалшадай демонстрацида хабаадагшад таһалдангүй һубарижа, Коммунис партидаа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байһанаа, эрхэ сулөөгэйнгөө түлөө тэмсэдэг дэлхэйн арадуудай тэмсэлые эрид дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Улаан тугаа
намилзуулан,
Ургыта Майгаа
угтабалди.
«Ура!» шангаар
хашхаралдан,
Уряа дуугаа
дабтабалди!..

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон ажалшадай демонстрацида хабаадагшад.

Б. ГАДБЯНОВАЙ,
С. БАЛДУЕВАЙ
фотонууд.

ҮНДЭР УРГАСА—ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГОҺОО

… ажахыһаа абтадаг … бүхы зүйлнүү-… шанар һайнтай-… бага гаргашатайгаар …рилхэ гэһэн шухала … КПСС-эй XXIV … шиидхэбэринүүд …гдана. Трактор бо-… оньһон техникэеэ … ехэтэйгээр ашагла-… һаа, энэ зорил-… амжалтатайгаар дүүргэ-… нилээд дулдыда-…ниие һайн мэдэнэ-

… тиимэһээ манай … бригадын механи-… даажа абаһан … техникэеэ нарин … бүтээсэ ехэтэйгээр … жэл бүри ганса-… тарияанай үндэр … абаха бэшэ, бүхы … ехээр үйлэдбэрил-… оролдодог. Жэшээнь, … механизаторнууд энэ үнгэрһэн үбэл тракторнуудаа, мүн газар үйлэдбэрилхэ бүхы машинануудаа һайн шанартайгаар заһабарилһан юм. Тиигэбэшье хабарай тарилгын хүдэлмэриин үедэ трактор, плуг, сеялкэнүүд эбдэржэ. үнэтэ сагаа гээхэгүй аа гүбди? Механизаторнууд хэр һайн шанартайгаар ажалаа хэхэб гэхэ мэтэ бодолһоо һанаашаии зобохо. Юуб гэхэдэ, ши гансa нэгэ тракторай гү, али агрегадай түлөө бэшэ, харин бүхы отделениингээ механизаторнуудай ажалай түлөө харюусаха, хүдэлмэриинь зүбөөр эмхидхэжэ, богони болзор соо тарилгаяа дүүргэхын тула бүхы хэмжээ абаха ёһотой ха юмши.

Ажалай амжалтые, нэн түрүүн хүнүүд лэ шиидхэдэг гээшэ ааб даа. Манай тариан ажалай, тракторна бригадада ехэнхидээ дүй дүршэлөөр баян, урдахи хараа түсэбөө, зорилгоёо һайн ойлгодог хүнүүд ажаллана. Тэдэнэр булта оролдосотой һайнаар хүдэлдэг зон. Жэшээнь, аха дүүнэр Лопсон Будаевич, Сэрэн Будаевич Мурдоновтон, Иван Сундуевич Матуев, Дэбшэн Лопсонович Гыргенов, мүн бусадшье олон нүхэдынь ямаршье ажал хэхэдээ — газар хахалхадаа, үрэһэ тарихадаа гү, али минеральна үтэгжүүлгэшье тараалангай хүрьһэндэ оруулхадаа — үндэр бүтээсэтэйгээр, һайн шанартайгаар дүүргэдэг заншалтай. Машина, техникын орёо оньһон нюусые һайн мэдэхэ эдэ нүхэдтөө эгээл харюусалгатай хүдэлмэри даалгадагбди. Нёдондо хабарай тарилгын үедэ саһа, бордоһотой, буруулган хүйтэн байгаашье һаань, дээрэ дурсагдаһан нүхэд халаанайнгаа даалгабариие 150—200 процент дүүргэдэг байгаа.

Бидэ өөһэд хоорондын социалис мүрысөөндэ гол анхаралаа хандуулнабди. Юуб гэхэдэ, зүбөөр эмхидхэгдэһэн мүрысөөн ажалай бүтээсые хэзээдэшье дээшэлүүлдэг, хүдэлмэриин шанарые һайжаруулдаг ха юм. Отделениингээ партийна организациин секретарь Буда Дансаранович Холударов саг үргэлжэ манай бригадада срэжэ, механизаторнуудтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, тэдэнэй ажалаарнь, ажабайдалаарнь ходо һонирхожо байдаг. Мүн тарияашадайшье зүгһөө гараһан гомдол болон арсалдаата элдэб асуудалнууд тэрэ дары шиидхэгдэдэг. Заримдаа машина, техникэ гэнтэ эбдэрхэ гү, али ямар нэгэн асуудалаар арсалдааншье гарадаг шуу. Тиихэдэнь ажалдамнай тохёолдоһон алдуу, дутагдалые булта хэлсэжэ, тэрэ доронь усадхахые оролдодогбди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай бригада 1.150 гектар таряалангай га бүхэнһөө дундa зэргээр 17,2 центнер ороохо хуряажа абаа һэн. Тиигэжэ аймагай ажахынуудай тракторна тариан ажалай бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын «Алтан плугта» хүртөө һэмди.

Амжалта туйлаад байхадаа, баярлаа, урмашаашье һэмди. Гэбэшье энэ үндэр шагналаа алдангүй байха гээшэ тэрээндэ хүртэхэеөө үшөөшье бэрхэтэй, хүндэ хэрэг гэжэ бидэ мэдэнэбди. Илангаяа юһэдэхи табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлдэ бүхы механизаторнуудай бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэн, үсэд оролдосотойгоор тэмсэжэ байна.

Хабарай тарилга, намарай ургаса хуряалгын хүдэлмэриин ябаса нэн түрүүн трактор, машинануудай хэр зэргэ заһабарилагдаһанһаа, бүхы бэлэдхэлһээ нилээд дулдыдадаг, эсэстээ энээнһээ үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэл эхилдэг гээшэ. Тиимэһээ хабарай тарилгада һайнаар бэлдэхэ гэжэ бүхы шадалаараа оролдонобди. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастерскойдо техникэдэ хэрэгтэй элдэб запчастьнууд дутамаг байжа, хүндэ байдалда оробошье, арга хургыень олоод, һайса оролдоһоной ашаар бүхы юумэеэ саг болзор соогоо тарилгада бэлэн болгоо һэмди. Хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриин түсэб табяабди. Социалис уялга баталан абтаа, мүрысөөнэй гуримшье зохёогдоо.

Түсэбтэ табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлдэ манай механизаторнууд үндэр ургаса ургуулжа абахын тула бүхы мэргэжэл шадабарияа элсүүлэн ажаллахабди.

Газараа саг соонь борнойлго хэжэ, бүхы паар, намар хахалһан газарай шииг нойтo хушаабди. Уһалхаар газарыень уһалжа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, наг шэбхэ тараанабди.

Байгша ондо бүхыдөө 1.200 гаран гектар эртын таряае хүдэлмэриин арбан үдэр соо һайн шанартайгаар дүүргэжэ, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ гектар бүриһөө 17,5 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха һайн үндэһэ һуури табихабди.

Р. МАНЗАРХАНОВ,
Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин тракторна бригадын бригадир.

АГУУ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТҮРҮҮШЫН УЛААН КОМАНДИРНУУД

1924 он. Буряад-Монголой Автономито Совет Социалис Республикын һаяхан байгуулагдаад байһан үе бэлэй. Урдань сэрэгэй уялгата алба хэдэггүй байһан буряад зониие сэрэгэй албанда хабаадуулха тухай шиидхэбэри абтаба.

Энэ ушарһаа младша командирнуудые бэлдэдэг һургуулида түрүүшын 27 буряад хүбүүд 1924 ондо абтажа, тэрэнээ 1925 ондо амжалтатайгаар дүүргээд, Кубанска морин сэрэгэй 5-дахи бригадын бүридэлдэ Буряад-Монголой морин сэрэгэй эскадрон байгуулагдаһан юм. Тэрэ эскадрон саашадаа бүри үргэдхэгдэн, дивизион, полк болоһон һайна.

Буряадай түрүүшын улаан командирнуудай уулзалга «Правда Бурятии» газетын редакцида һаяхан болобо. Уулзалгада Буряадай түрүүшын морито эскадроной ветеранууд, мүнөө Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг 15 хүн хабаадалсаба. Эдэнэрэй олонхинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда ябаһан, мүн 1929 ондо КВЖД дээрэ, Маньчжурида, сагаан хитадуудай хорото үүсхэлээр гараһан зэбсэгтэ тулалдаанда оролсоһон, 1939 ондо Халхын голдо империалис Японой добтолгые һүнөөн дараха байлдаанда хабаадалсаһан байха юм.

Буряадай морин сэрэгэй ветеранууд тус бүри өөһэдынгөө дайшалхы болон амгалан сагай ажал ябуулга тухайгаа дурдан хөөрэлдэбэ. Эдэнэрэй намтар угаа һонин 50 жэлэй урда тээ морин сэрэгэй младша командирай һургуули дүүргээд, түрүүшын буряад морин сэрэгшэдые һургажа эхилһэн Г. А. Жеребцов, П. С. Борисов хоёр тэрэ үеын буряад сэрэгшэдые яажа һургадаг, ямар байдалтай байһаниие һанан дурдабад. Буряад сэрэгшэдые сэрэгэй, политическэ эрдэмдэ һургахатайгаа хамта, үзэг бэшэг, ород хэлэ заахa ушартай болодог байгаа.

Удаадахи жэлнүүдтэнь морин сэрэгэй командирнуудай һургуули түгэсхэһэн, тиигээд сэрэгшэдые эхин шатын сэрэгэй эрдэмдэ һургаһан М. С. Шулунов, И. Х. Хырхымылов, С. Х. Митанов, А. М. Етобоев, Д. Ц. Доржин, К. Х. Хардаев, Б. Ш. Цыренов, И. М. Туманов, А. В. Башинов, Г. И. Муруев, Д. Ц. Цыремпилон, Л. Н. Рубашкевич, А. Н. Шодонов гэгшэд буурал толгойтой наһажаал болобошье, сэдьхэл зүрхөөрөө, хүсэл эрмэлзэлээрээ сарюун, зугааша хүхюун, хүнгэн солбон зандаа. Хөөрэлдэжэ байхадаа залуугайнгаа тэрэ үеые дурдан, тэрэ багша, тиимэ командир, комиссар политрук байгша һэн гэжэ тон һаяшаг болоһон юумэн шэнгеэр домоглохо юм. Теэд тэрэ гэһээр бараг хахад зуун жэл үнгэрһэн байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай фронт дээрэ командна болон политическэ ажалай үндэр тушаалда ябагшад тэдэнэрэй дундаһаа урган гараа. Буряадай морито дивизиондо сэрэгэй эрдэм болбосорол, хатуужал олоһон, Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэлгые бүхы ухаан бодолоороо, зүрхэ шуһаараа мэдэрһэн эдэ ветеранууд фашизмые дараха дайнай фронт дээрэ эрэлхэг зориг, баатар габьяа үзүүлжэ ябаһан байна.

Уулзалгада хабаадаһан Д. Ц. Цыремпилон дайнай фронт дээрэ дивизиин политотделэй начальник, И. М. Туманов танкова батальон командалһан полкын комиссар ябаа, К. Х. Хардаев ротын политрук, тусхай батальоной комиссар, А. М. Етобаев — взводой, ротын командир, мэргэн буудагша снайпер ябаһан, дайсанай дайшалхы хоёр самолёт буудажа унагааһан, олон фашистнуудые өөрөө мэргэн буугаараа һүнөөһэн байна.

Илалтын 30 жэлэй ойн урда тээ уулзажа хөөрэлдэһэн буряадай морито дивизионой ветеранууд үнгэрһэн сагай, эдир залуугайнгаа, Агуухэ дайнай хатуу шэрүүн тулалдаанууд тухай тон һонирхолтойгоор хэлэжэ үгэбэ.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ЗАМБУУЛИНДА УУЛЗАТАРАА!

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство совет болон гадаадын журналистнуудай, мүн совет-американ замбуулинай хамтын туршалга хэхые бэлдэжэ байһан «Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудай экипажнуудай уулзалга апрелиин 29-дэ эмхидхэһэн байгаа.

Совет космонавтнууд Алексей Леонов, Валерий Кубасов, Анатолий Филипченко, Николай Рукавишников, американ астронавтнууд Томас Стаффорд, Дональд Слейтон, Вэнс Бранд, Алан Бин, Джек Лаусма, Рональд Эванс гэгшэд пресс-конференцидэ хабаадалсаба.

Совет, американ мэргэжэлтэд, космонавтнууд энэ туршалгада 2,5 жэлэй туршаа соо бэлдэһэн байна гэжэ совет космонавтнуудые бэлдэлгын хүтэлбэрилэгшэ, авиациин генерал-майор В. А. Шаталов хөөрэбэ.

— Бүхы экипажнууд ниидэлгэдэ бүрин бэлэн болонхой, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ. — Ракетно-замбуулинай түхеэрэлгэнүүд ба газар дээрэхи албанай энээндэ бэлэн болоһон тухай мүн лэ хэлэжэ болоно.

«Союз» ба «Аполлон» гэжэ онгосонуудай түрүүшын экипажнуудай командирнууд Алексей Леонов, Томас Стаффорд үгэ хэлэхэдээ, совет, американ экипажнуудай хоорондо бата хани барисаан тогтоо гэжэ тэмдэглэбэ.

Дэлхэйн эрдэм, техникэдэ энэ туршалгын айхабтар ехэ нүлөө үзүүлхэ байһан тухайда космонавтнууд Дональд Слейтон, Валерий Кубасов, Вэнс Бранд, Джек Лаусма гэгшэд мэдүүлээ.

— Гитлеризмые дараһаар 30 жэлэй ойе бүхы хүн түрэлтэнэй тэмдэглэхээр бэлдэжэ байһан үдэрнүүдтэ манай хамтын хүдэлмэри хэгдээ, — гэжэ Дональд Слейтон мэдүүлээ. — Үнгэрһэн жэлнүүд бидэниие ехэ юумэндэ һургаһан байна.

Байконур тухай ямар һанамжануудтай бусаба гээшэбта гэжэ журналистнууд американ астронавтнуудта хандаба.

— Нюдэ алдама, аалма халуун сүл губида ородуудай үзэсхэлэн һайхан оазис байгуулһыень харахадаа, бүхы зүрхэ сэдьхэлһээ гайхан тагнаһан байнабди, — гэжэ Томас Стаффорд хэлээ. — Замбуулинай хото хадаа Совет орондо хэгдэжэ байдаг асари ехэ барилгын бишыхан хубинь болоно. «Союз» гэжэ замбуулинай онгосо ниидхүүлэгдэхээр бэлэн болонхой.

Совет, американ астронавтнуудай ээлжээтэ уулзалга июль һарада Газар шадарай замда болохо юм.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа
· телефон · телеграф · радио

ПАРИЖ

Ж. ДЮКЛОЕ ХҮДӨӨЛҮҮЛБЭ

ТАСС

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Франциин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Жак Дюкло Франциин ажалшан арад апрелиин 30-да һүүлшын замда үдэшэбэ.

ФКП-гэй генеральна секретарь Ж. Марше түрүүтэй Франциин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд, департаментальна федерацинуудай, ороной промышленна предприятинуудай ба хүдөөгэй районуудай партийна организацинуудай делегацинууд, аха дүү Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай олон тоото делегацинууд, Франциин ниислэл хотын, мүн оршон тойронхи нютагуудай ажалшад тэрэниие хүдөөлүүлэлгэдэ хабаадаһан байна.

Хүүрэй дэргэдэхи Пер-Лашез гэжэ талмай дээрэ шаналал гашуудалай митинг болобо.

КПСС-эй делегациин хүтэлбэрилэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев шаналал гашуудалай митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Жак Дюклогой нэрэ хадаа совет хүнүүдтэ нэн түрүүн агуухэ Ленинэй хэрэгтэ, коммунизмын хэрэгтэ, сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө Франциин хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй хэрэгтэ, фашис дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүсэн француз арадай хэһэн патриотическа тэмсэлэй хэрэгтэ хизааргүй үнэн байлгын һүлдэ болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ. Ж. Дюкло француз арадай элитэ ехэ хүбүүн байгаа. Тэрэ арадай гүн дундаһаа гараад, эдээндэ үнэн сэхээр алба хээ.

Жак Дюкло Франциин Компартиин элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, Морис Торезэй, Марсель Кашенэй соратник байһан хадаа бидэнэртэ ехэ хүндэтэй юм.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөе нэгэдүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ гэжэ дэлхэйн бүхы оронуудай коммунистнууд Ж. Дюклое мэдэдэг байгаа.

Энэ гашуудалта үедэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, Политбюрогой ба манай партиин Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй үмэнэһөө Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци ФКП-гэй хүтэлбэрилэгшэдтэ гүнзэгы сэдьхэлһээ шаналал гашуудалаа мэдүүлбэ.

ФКП-гэй генеральна секретарь Ж. Марше митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үсөөхэн ажал ябуулагшад, Жак Дюкло шэнги, арад зоной иимэ халуун дурлалда хүртэһэн байха гэжэ тэмдэглээ. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ арадай гүн дундаһаа гараһан, дарлагшад, мүлжэгшэдһөө хүдэлмэришэдые, таряашадые сахин хамгаалдаг хүн байгаа бшуу.

Социализм байгуулжа байһан Коммунис партинуудтай, арадуудтай, нэн түрүүн Советскэ Союзай арадтай Ж. Дюкло һанал нэгэтэй байһан юм гэжэ Ж. Марше мэдүүлбэ.

Испаниин Компартиин түрүүлэгшэ Долорес Ибаррури үгэ хэлэхэдээ, франкистнуудтай тэмсэлдэ республиканска Испанида ехэ туһаламжа эмхидхэн үзүүлэлгэдэ Жак Дюкло айхабтар ехэ үүргэ дүүргэһэн байна гээд тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

ВЬЕТНАМ АРАДАЙ ТҮҮХЭТЭ ИЛАЛТА

ТАСС

Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд апрелиин 30-да Сайгон хото руу оробо. Олон миллион хүн зонтой энэ хотодо ажаһуугшад сүлөөлэгшэдые урма баяртайгаар угтаһан байна. Сайгон захирганн бэеэ тушаагаа. Бэеэ тушааһан тухайдаа радиогоор соносхоһон генерал Зыонг Ван Минь эсэргүүсэлтэеэ зогсоохо, тиин буу зэбсэгүүдээ дары хуряаха гэһэн захиралта сэрэгүүдтэ үгэһэн байна. Үдэ багта Урда Вьетнамай патриодууд хотын түбтэхи бэхилэлгэнүүдые эзэлэн абаба. Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын туг Сайгон хото дээгүүр мандуулагдаба.

Урда Вьетнамһаа зугадаһан дахуулнуудай армиин захиргаанай үндэр тушаалтад американ сэрэгэй вертолёдоор сайгон захиргаанай бэеэ тушаахаһаа хоёр час урид эндэһээ гаража ошоһон байна.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронт үдэһөө хойшо Сайгон хотодо засаг хүтэлбэрилжэ эхилбэ. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ гээшэ шэнэ захиргаанай түрүүшын алхам болоһон байгаа.

Сайгоной радиостанци бэеэ тушаахыень зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ хуряагаадүй байһан дахуулнуудай армиин сэрэгэй бүхы алба хаагшадые, полициинхидые уряалба. Сайгоной ба бусад хотонуудай коммунальна бүхы предприятинуудай хүдэлмэриие таһалдалгүйгөөр хангаха уряатайгаар Революционно засаг захиргаан хүдэлмэришэдтэ хандаа.

Апрелиин 30-най үдэһөө хойшо омог баяртай хүн зон Сайгоной үйлсэ гудамжануудые дүүргэһэн байна гээд информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ. Эдэнэр арадай хүсэнүүдэй сэрэгшэдые тэбэрин таалана. Урда Вьетнамай Республикын Революционно правительствын ба арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй амаршалгануудтай транспарантнууд, улаан тугууд хотын үйлсэ гудамжануудые шэмэглэнэ.

Урда Вьетнамай бүхы газар дайдые мэдэлдээ абаабди гэжэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство Сайгоной радиогоор соносхобо.

Вьетнам арад түүхэтэ илалта туйлаа.

Сүлөөрэлгын национальна фронт түрүүтэй Урда Вьетнамай патриодуудай сайгон хархис захиргаание илаһан ябадал эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даһан байдалай түлөө, империализмын ба ээрхэг түримхэйшүүлэй хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэдэг арадай гайхамшагта, түүхэтэ илалта болоно.

* * *

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Майн 1-нэй һайндэрэй уряанууд Ханойдо толилогдобо. Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэнь Вьетнамда айхабтар ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэн Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта, хани барисаата бүхы гүрэнүүдэй правительствануудта, арадуудта, дэлхэйн бүхы арадуудта, мүн эб найрамдалда ба үнэн сэхэ ябадалда дуратай бүхы хүнүүдтэ Вьетнамай арад зон гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэ гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

МЕХИКО

МЕКСИКЫН КОМПАРТИИН ПЛЕНУМ

ТАСС

Мексикын Коммунис партиин ЦК-гай пленум эндэ болобо. Партиин XVII съездые зарлаха тухай шиидхэбэри тэрээндэ хабаадагшад абаһан байна.

Партиин XVI съездын шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэә гээд пленум тэмдэглэбэ. Орон доторхи политическэ, экономическа байдалһаа үндэһэлэн, парти ажал ябуулгынгаа шэнэ программа хараалаа. Эрхэнүүдэйнгээ түлөө ажалшан арад эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Компартиин зэргэ ургажа байна. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай бэелүүлдэг политикын ашаар уласхоорондын шахардуу байдал һуларжа байна гээд пленум дээрэ абтаһан тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар манай орон дотор һайн хубилалтанууд хэгдээ.

Президентын һунгалтын урда тээ Мексикын коммунистнууд ороной политическэ байдалда зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй нүлөөе үргэдхэхэ гэһэн ябуулга хэжэ байнхай.

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Шабараар амһарта хэдэг Шеюб Мамедов (Шеки хото) Азербайджанай уран зураашадай холбоондо абтаба. Тэрэнэй хэһэн амһартанууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэрэнэй хүбүүд Мамед ба Гумбат шабараар амһарта хэгшын үнэн туһалагшад болонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

МАЙ — ЗУНАЙ ЭХИН

Хабарай һүүл һара — май орожо ерэбэ. Манай орон дотор май һара ямар байха янзатайб? СССР-эй Европын хубидахи агаарай температура урдынхидаал адлирхуу, зарим нютагуудта 1 градусаар доошоо байха. Бороо, саһан хэмдээ шахуу гү, али нэгэ бага үлүүгээр орожо магад, зарим нютагуудта бороо, нойтон саһаншье орохоор хүлеэгдэнэ.

Дунда ба Урда Ураалда агаарай температура хэмдээ дүтэрхы байха. Шииг нойтон хэм соогоо гү, али халта багаар орохо. Һарын турша соо дуутайгаар аадарлаха. Түрүүшын арбан хоног соо һүниндөө — 4, үдэртөө — 4—8 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Крымэй урда эрьеэр, Кавказдахи Хара далай шадар сагай уларил юрынхидэ дүтэрхы байха. Бүрхэгшэг байха, заримдаа дуу шуутай бороо, аадар орохо, температура һүниндөө — 9-һөө 16 хүрэтэр, үдэртөө — 20—30 градус дулаан байха.

Баруун Сибирьтэхи сагай уларил урда урдынхидаал хэмдээ байха, харин урда районуудаар үлэ мэдэг дулааншаг байха. Шииг нойтон нормодоо байха. Зарим үдэрнүүдтэ саһатай холисолдоһон бороо орохо. Баруун-хойто зүгэй һалхинай шангархада, хуа тооһон бурьялха. Температура һүниндөө — 1—4-һөө 2—9 хүрэтэр хубилха, үдэртөө — һураггүй дулаан байха.

Зүүн Сибириин ехэнхи хубида шииг нойтон урдаһайхиһаа багаар орохо, зарим нютагуудта хэм соогоо байха. Агаарай температура тон тогтууригүй — 4—9-һөө 14—19, зарим үдэрнүүдтэ 22—27 градус хүрэтэр дулаарха.

Алас-Дурна зүгтэ сагай уларил гол түлэб хэм соогоо байха. Зарим нютагуудта нормоһоо 1 градусаар хүйтэншье байжа магад. Зүүн-урда районуудта хэмһээ 1—2 градусаар дулаан, шииг нойтон хэм сооханоо гү, али үлэ мэдэг бага байхаар хүлеэгдэнэ.

В. ШИШКОВ,
СССР-эй гидрометцентрэй ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

НААДАНАЙ ЭХИЛХЫН УРДА ТЭЭ

Футбол

Футболой нааданда дуратайшуулай үнинэй хүлеэжэ ядаһан байгша оной түрүүшын наадан манай республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хотодо майн 6-һаа эхилхэнь. СССР-эй футболистнуудай дундаһаа «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг 18 команда манай зонодо түрүү һуури эзэлхын түлөө октябриин 24 болотор наадаха болонхой.

Байгша ондо манай зонодо Улаан-Үдын ажалшадта мэдээжэ болоһон Барнаулай «Динамо», Томскын «Торпедо», Красноярскын «Автомобилист», Новосибирскын «Чкаловец», Хабаровскын СКА, Владивостогой «Луч», Благовещенскын «Амур», Эрхүүгэй «Авиатор», Шэтын «Локомотив», урдандаа манай зонодо наадаһан Усть-Кеменогорскын «Восток», Павлодарай «Трактор», Карагандагай «Шахтёр», Семипалатинскын «Спартак», тиихэдэ байгша онһоо зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда Джамбулай «Химик», Кзыл-Ордагай «Орбита», Никольскиин «Горняк», Целиноградай «Целинник» команданууд болоно. Энэ жэлэй нааданда Урда-Сахалинай «Сахалин», Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» команданууд оруулагдабагүй, Шалтагааниинь гэхэдэ, дурсагдагша команданууд хэдэн жэлэй туршада өөрын гэхэ футболистгүй, ехэнхидээ хажуу тээһээ ерэһэн спортсменүүдһээ командаяа бүридхэдэг байһан. Тиимэһээ өөрын баазагүй болоһон дурсагдагша командануудые СССР-эй футболой федераци байгша оной нааданда хабаадахагүй гэһэн шиидхэбэри абаһан байгаа.

Зонын футболистнуудай дунда түрүүшын наадан апрелиин 28-да үнгэргэгдэһэн байна. Энэ үдэр хамтадаа зонын 14 командын футболистнууд наадаба. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, Кзыл-Ордагай «Орбита» Барнаулай командые 0:2, Никольскиин «Горняк» Томскын футболистнуудые 2:1 тоотойгоор шүүһэн, нүгөөдэ — Джамбулай «Химик» — Новосибирскын «Чкаловец», «Целинник» — «Автомобилист», «Восток» — «Луч», «Спартак» — СКА, «Трактор» — «Амур» командануудай футболистнууд наадаяа 0:0, 1:1 тоотойгоор тэнсэһэн байна.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд Таджикистанай Ленинабад хотодо хабарай һорилгодо байһанаа һаяхан бусажа ерэбэ. Командада шэнэ футболистнууд нэмэжэ абтаа ха гү гэһэн асуудалаар хүнүүд һонирхоно. Орёл хотын Борис Солонецкий, Днепропетровскын Геннадий Бычков, Охримчук гэгшэд хамгаалагша, полузащитнигууд болгогдожо хажуу тээһээ абтаба. Тиихэдэ нютагай футболистнуудай дундаһаа Гребенщиков, Жанаев, аха дүү Кокоринтон абтаба. Бусадынь командын хуушанай футболистнууд болоно.

— Эдэнэр сооһоо Юрий Кокорин һорилгын нааданда һайн талаяа харуулжа шадаа. Тэрэ Таджикистанда байхадаа зургаан бүмбэгэ сохижо оруулһан байна. Бусадынь дундууршаг шадалтай. Ошоторoo һайн футболистнууд болохо зэргэтэй. Энээндэнь найданабди. Сэхыень хэлэхэдэ, командамнай нааданда бэлэн, — гэжэ командын ахалагша тренер А. И. Жуйков хөөрэнэ.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд май һарада зургаан наада үнгэргэхөөр түсэблэнхэй. Нэгэ наадые Эрхүүгэй «Локомотив» бүлгэмэй командатай, тэдэнэй стадион дээрэ майн 10-да үнгэргэхэ болоно. Түрүүшынгээ наада Шэтын «Локомотив» командатай майн 6-най үдэр өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ юм. Удаань — майн 18-да манайда Усть-Каменогорскын «Восток», Карагандын «Шахтер» (майн 22), Павлодарай «Трактор» (майн 26), майн 30-да Семипалатинскын «Спартак» команданууд ерэхэ болонхой.

Байгша ондо зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадануудаа һайнаар үнгэргэжэ, футболой нааданда дуратайшуулые баясуулхыень «Сэлэнгэ» командынгаа футболистнуудта хүсэхэ дуран хүрэнэ.

Манай корр.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» апрелиин 30-да Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 3 (акробатика), 11 (велоспорт), 13 (уһанай санын спорт), 24 (сана), 33 (регби), 44 (фигурна һолжоролго);

«Спортлото-2»: 3 (акробатика), 10 (буер), 15 (уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга), 16 (гимнастика), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 32 (уһа руу һүрэлгэ).

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

ПЯТНИЦА, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агуухэ дайн тухай дурасхаал». 4-дэхи сери — «Вперед, на Запад». 11.05 — 1975 оной шадамар бэрхэ фигуристнуудай һолжоролго харуулагдаха (үнгэтэ). 12.20 — «Хүхюун онтохонууд» (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Волшебные ворота» (үнгэтэ). 13.15 — «Циркын галнууд». 14.00 — И. Зюзюкин. «Очень сложная жизнь А. Муратова». «Нэгэдэхи үдэр» — телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.00 — «Социализмын ажабайдал» (үнгэтэ). 15.30 — «13 стульев» — богони зүжэгэй телевизионно театр (үнгэтэ). 16.40 — Останкинадахи һайндэрэй үдэшэ. «Хани нүхэдэй аялга» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00—19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Дэлхэйн шадамар бэрхэ фигуристнуудай һолжоролго харуулагдаха (үнгэтэ). 20.55 — «Останкинадахи һайндэрэй үдэшэ». 22.40 — «13 стульев». 23.50—24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Футбол. ЦСКА — «Локомотив»

СУББОТО, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агуухэ дайн тухай дурасхаал». 5-дахи сери — «Илалтын хабар». 11.05 — «Хариин айлшад һайндэрэй Москвада» (үнгэтэ). 11.25 — «Илалтын салют». «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түүхэ мэдэхэ викторинын дүн» (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.00 — «Очень сложная жизнь А. Муратова». «Хоёрдохи үдэр» — зүжэг. 15.00 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 15.30 — «Һанал нэгэдэл — хүдэлмэришэнэй туг» (үнгэтэ). 16.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 17.00 — «Сүлөөрэлгэ» — киноэпопей. Нэгэдэхи фильм — «Огненная дуга». 18.30 — «Время». 19.00—19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Хариин айлшад һайндэрэй Москвада». (үнгэтэ). 19.30 — «Прощание с Петербургом» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 21.05 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 22.20 — «Огненная дуга» — кинофильм. 23.50—24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Варшавын ехэ театр соо СССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 02.05 — Барилдаагаар Европын чемпионат, ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 02.20 — «Эб найрамдал, ажал, май» — поэзиин композици.

ВОСКРЕСЕНИ, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Шиниин комсомолой билет». 10.55 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түүхын хуудаһанууд». «КПСС — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай илалта эмхидхэгшэ, зоригжуулагша». 11.35 — «Би энэ газарта дуратайлби» — документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Хүхюу концерт» (үнгэтэ). 13.30 — «Проделки в школе». «Все наоборот». «Как козлик землю держал» — мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 14.00 — Гимнастикаар Европын чемпионат. Норвегиһээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 14.40 — «Хүн. Газар дэлхэй. Замбуулин» (үнгэтэ). 15.40 — «Документальна экран». 16.10 — «Хабарай ёохорнууд» — концерт (үнгэтэ). 16.50 — «Магтаналби Эсэгэ ороноо». Совет поэдүүдэй шүлэгүүд (үнгэтэ). 17.05 — «Сүлөөрэлгэ» — киноэпопей. Хоёрдохи фильм — «Прорыв» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00—19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Хабарай ёохорнууд» — концерт. 19.50 — «Хүдөөгэй час». 20.50 — «Документальна экран». 21.55 — «Илалтын түлөө». 22.25 — «Прорыв» — кинофильм. 23.50—24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

САГАЙ УЛАРИЛ

Майн 2-һоо 6 болотор республика доторнай үүлэтэйшэг байха, энэ сагай һүүл тээ бүри ехээр бүрхэхэ. Майн 3-да, 4-дэ багаханаар бороо орохо. Баруун-хойноһоо секундын 15—18 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Бусад газарнуудта шииг нойтон унахагүй, секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Урда аймагуудта һүниндөө 3 градус хүйтэнһөө 2 градус хүрэтэр дулаан, үдэртөө 7—12 градус дулаан болохо гэжэ Улаан-Үдын авиаметеостанци мэдээсэнэ.

УНШАГТЫ һонирхохол байхат

ГЭР ТОИРООД... ПОЕЗДООР

ХЭЬЭЭХЭ АРГАЯА ОЛОО

20 ЗУУН ЖЭЛЭЙ САанахи БУДДА

«КУКФЫНГ» ГЭЖЭ ЗАПОВЕДНИК

4 МИЛЛИОН ДАСАН

ТАИЛАНД АЯНШАЛГЫН ОРОН

(«Ази и Африка — сегодня» гэһэн журналһаа абтаба).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-.., зам. редактора — 2-68-.., зам. редактора — 2-62-.., отв. секретаря — 2-50-.., секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-36-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машбюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00512. Заказ № 3044